

**Силабус  
освітнього компоненту ПО5**

**Економіка підприємства**

Назва дисципліни:	<b>Економіка підприємства</b>
Рівень вищої освіти:	<b>перший (бакалаврський) рівень</b>
Галузь знань:	<b>07 Управління та адміністрування</b>
Спеціальність:	<b>076 Підприємництво та торгівля</b>
Освітньо-професійна програма:	<b>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</b>
Сторінка курсу в Moodle:	<a href="https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5712">https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5712</a>
Рік навчання:	<b>2</b>
Семестр:	<b>4</b>
Обсяг освітнього компоненту:	<b>6 кредитів (180 годин)</b>
Форма підсумкового контролю:	<b>екзамен</b>
Консультації:	<b>за графіком</b>
Назва кафедри:	<b>кафедра економіки і підприємництва</b>
Мова викладання:	<b>українська</b>
Керівник курсу:	<b>Шевченко Інна Юрїївна, д.е.н., професор</b>
Контактний телефон:	<b>(066)1872830</b>
E-mail:	<a href="mailto:shevchenko.khnadu@gmail.com">shevchenko.khnadu@gmail.com</a>

**Короткий зміст освітнього компоненту:**

**Метою** є формування загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, досягнення програмних результатів навчання щодо управління економічними процесами, що мають місце на сучасному підприємстві.

**Предмет:** економічні процеси сучасного підприємства.

**Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:**

- формування комплексного уявлення щодо сучасних підприємств, їх видів, організаційно-правих форм і об'єднань;
- розуміння особливостей управлінського процесу на сучасному підприємстві;
- осмислення феномену підприємництва, місця та ролі держави в забезпеченні розвитку підприємницького потенціалу на сучасних підприємствах;
- набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо формування, розвитку, ефективного використання основного й оборотного капіталу підприємства;
- формування загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей у сфері управління розвитком людського капіталу підприємства, зокрема в частині підвищення продуктивності праці персоналу за рахунок використання прогресивних форм і систем оплати праці та застосування дієвих засобів стимулювання;
- розуміння засад операційної (виробничої) діяльності сучасного підприємства;
- розуміння проблемних питань і сучасних підходів до управління витратами на підприємстві;
- набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо ціноутворення та визначення фінансового результату підприємства;
- розуміння засад інвестиційної діяльності сучасного підприємства;
- формування комплексного уявлення щодо конкурентоспроможності підприємства, набуття практичних навичок з її інтегрального оцінювання;
- розуміння причин і ознак банкрутства підприємства, процедури його ліквідації.

**Передумови для вивчення освітнього компоненту:** ЗО6 «Господарське та трудове право», ПО2 «Менеджмент», ПО3 «Підприємництво і бізнес-культура».

**Компетентності, яких набуває здобувач:****Загальні компетентності:**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

**Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

**Результати навчання:**

ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

**Тематичний план**

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК. Підприємство як господарюючий суб'єкт	2	2
	ПР. Підприємство як господарюючий суб'єкт	2	2
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	8
2	ЛК. Управління підприємством	2	-
	ПР. Управління підприємством	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	9
3	ЛК. Основи підприємництва	2	-
	ПР. Основи підприємництва	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	8
4	ЛК. Державне регулювання розвитку підприємництва	2	-
	ПР. Державне регулювання розвитку підприємництва	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	6	9
5	ЛК. Основні засоби підприємства	2	-
	ПР. Основні засоби підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	9
6	ЛК. Оборотні засоби підприємства	2	-
	ПР. Оборотні засоби підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	9
7	ЛК. Персонал підприємства і продуктивність праці	2	2
	ПР. Персонал підприємства і продуктивність праці	2	2
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	9
8	ЛК. Оплата праці персоналу підприємства	2	-
	ПР. Оплата праці персоналу підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	6	9
9	ЛК. Виробнича потужність і виробнича програма підприємства	2	-
	ПР. Виробнича потужність і виробнича програма підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	8

10	ЛК. Виробничий цикл	2	-
	ПР. Виробничий цикл	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	6	9
11	ЛК. Витрати підприємства та собівартість продукції, послуг, робіт	2	-
	ПР. Витрати підприємства та собівартість продукції, послуг, робіт	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	8
12	ЛК. Ціноутворення та цінова політика підприємства	2	-
	ПР. Ціноутворення та цінова політика підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	6	9
13	ЛК. Фінансовий результат підприємства	2	-
	ПР. Фінансовий результат підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	8
14	ЛК. Інвестиційна діяльність підприємства	2	-
	ПР. Інвестиційна діяльність підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	6	9
15	ЛК. Конкурентоспроможність підприємства	2	2
	ПР. Конкурентоспроможність підприємства	2	2
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	5	8
16	ЛК. Банкрутство та ліквідація підприємства	2	-
	ПР. Банкрутство та ліквідація підприємства	2	-
	СР. Теоретичні питання та тестові завдання	6	9
Разом	ЛК	32	6
	ПР	32	6
	СР	86	138
	Підготовка та складання екзамену	30	30
	<b>Разом</b>	<b>180</b>	<b>180</b>

#### Методи навчання:

- словесний метод (лекція, пояснення, розповідь);
- наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація, навчальні відео, відеоролики);
- практичний метод (практичні заняття);
- інтерактивний метод (групові бесіди, дискусії).

#### Система оцінювання та вимоги:

##### Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному чи семінарському занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності:

- «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;
  - «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;
  - «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;
  - «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.
- 3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

- де  $K^{поточ}$  – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю  
 $K1, K2, \dots, Kn$  – оцінка успішності  $n$ -го заходу поточного контролю;  
 $n$  – кількість заходів поточного контролю.  
 Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (табл. 1).

**Таблиця 1** – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

### Підсумкове оцінювання

- 1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії.
- 2 До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом з дисципліни:
  - були присутні на всіх аудиторних заняттях;
  - своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;

– набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 60 балів, що відповідає за національною шкалою «3»).

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 60 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

4 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

5 Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де  $PK^{екз}$  – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$  – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

$E$  – оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в табл. 2.

**Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою екзамен	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
<b>90-100</b>	<b>Відмінно</b>	<b>A</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
<b>80–89</b>		<b>B</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
<b>75-79</b>	<b>Добре</b>	<b>C</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
<b>67-74</b>		<b>D</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
<b>60–66</b>	<b>Задовільно</b>	<b>E</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
<b>35–59</b>		<b>FX</b>	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
<b>0–34</b>	<b>Неприйнятно</b>	<b>F</b>	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

**Політика курсу:**

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ», «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат», «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ»;
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

### Рекомендована література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
2. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 292 с.
3. Економіка підприємництва: підручник. За ред. д.е.н, проф. Л.В. Фролової. Одеса: Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.М. Бандурка, Є.В. Ковальов, М.А. Садиков, О.С. Маковоз; за заг. ред. О.М. Бандурки. Х.: ХНУВС. 2017. 192 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник / уклад. Н.В. Романченко, Т.В. Кожемякіна, К.В. Пічик. К.: НаУКМА, 2018. 343 с.
6. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
7. Рогач С.М., Суліма Н.М., Гуцул Т.А. Економіка підприємства (в схемах і таблицях): навчальний посібник. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 508 с.
8. Shevchenko I., Dmytriieva O. Economics of enterprise: course book for practical classes and independent work of students. 2nd edition, updated. Kharkiv: FOP Brovin O.V., 2022. 156 p.

Розробник  
силабусу навчальної дисципліни



Інна ШЕВЧЕНКО

Гарант освітньо-професійної  
програми



Валентина НЕСТЕРЕНКО

Завідувач кафедри



Оксана ДМИТРІЄВА